

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2017 m. lapkričio 9 d. Nr. (1.36) LD-2614

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, 7 punktu ir atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, (toliau – Rekomendacijos) ir Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovą, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyboje (toliau – Tarnyba) atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymas ir vertinimas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė yra prielaida, kad valstybės ar savivaldybės įstaigai įgyvendinant jai nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ar kitas su korupcija susijusias veikas. Ši prielaida laikoma didele, kai atitinkama įstaigos veiklos sritis atitinka bent vieną KPI 6 straipsnio 4 dalyje nustatytą kriterijų.

KPI 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų:

- 1) padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
- 2) pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
- 3) atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
- 4) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
- 5) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
- 6) naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;
- 7) anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Komisijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko Tarnybos direktoriaus 2017 m. kovo 10 d. įsakymu Nr. 1V-258-107 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. kovo 14 d. įsakymo Nr. 1V-246 „Dėl Korupcijos prevencijos ir kontrolės komisijos sudarymo“ pakeitimo“ sudaryta Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos korupcijos prevencijos ir kontrolės komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš komisijos pirmininko - Mindaugo Mačiuko, Radijo ryšio departamento Radijo dažnių valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto, Komisijos pirmininko pavaduotojos – Aridosos Jurčiukonienės, Teisės departamento Teisės taikymo skyriaus vedėjos, ir narių – Janinos Klimovičienės, Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriaus vyresniosios patarėjos ir Eugenijaus Žvalionio, Strategijos departamento direktoriaus pavaduotojo.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą naudotas metodas – sisteminė teisės aktų ir dokumentų lyginamoji analizė, analizuojant 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų

patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB, (toliau – eIDAS reglamentas), Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą, Lietuvos Respublikos pašto įstatymą, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksą, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 1029 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamentą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2005 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1V-148 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamento patvirtinimo“, t. y. teisės aktus, nustatančius Tarnybos teisinį statusą, veiklą ar atskirų funkcijų atlikimą, įpareigojimus ir teises prievoles, kuriais savo darbe vadovaujasi Tarnybos darbuotojai, vykdydami savo funkcijas. Analizuotas 2016 m. liepos 1 d. – 2017 m. birželio 30 d. laikotarpis (toliau – ataskaitinis laikotarpis).

Komisija savo darbe vadovavosi aukščiau nurodytais teisės aktais, taip pat atsižvelgė į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016 m. gruodžio 6 d. raštą Nr. 4-01-9015, kuriuo Tarnybai rekomenduojama:

- „1. Kitais metais išgryninti visas savo veiklos sritis, kurios atitinka bent vieną iš KPI 6 straipsnio 3 dalyje nustatytų kriterijų, ir sudaryti korupcijai jautrių sričių sąrašą;
2. Iš sudaryto veiklos sričių sąrašo išrinkti vieną arba dvi sritis, kuriose korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didžiausia, nurodant motyvus, dėl kurių pasirenkamos konkrečios veiklos sritys;
3. Atlikti šių sričių gilesnę analizę.
4. Atliekant pasirinktų sričių analizę, neapsiriboti vien teisinio reglamentavimo įvertinimu, bet paanalizuoti ir praktinį šių sričių įgyvendinimą (atsitiktine tvarka pasirenkant procedūrinius dokumentus).“

Komisija, atlikusi analizę, nustatė, kad Tarnyboje korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja, nes atskiros jos veiklos sritys atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus kriterijus:

1. *pagrindinės funkcijos yra kontrolės ir priežiūros vykdymas* (Rekomendacijų priedo II kriterijus);
2. *veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu* (Rekomendacijų priedo IV kriterijus);
3. *daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo* (Rekomendacijų priedo V kriterijus).

Komisija nustatė, kad Tarnybos veikla apima:

- Tarnybos kaip savarankiškos valstybės įstaigos funkcionavimo užtikrinimą:
  - personalo reikalų tvarkymas;
  - valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimas;
  - viešųjų pirkimų vykdymas;
  - turto valdymas.
- atskirų Tarnybai teisės aktais pavestų funkcijų vykdymą:
  - elektroninių ryšių sektoriaus reguliavimas;
  - pašto sektoriaus reguliavimas;
  - patikimumo užtikrinimo paslaugų sektoriaus reguliavimas;
  - geležinkelių sektoriaus reguliavimas;
  - aparatūros ir įrenginių rinkos priežiūra;
  - elektroninių ryšių išteklių valdymas ir naudojimo priežiūra;
  - tinklų ir informacijos saugumo užtikrinimas, žalingo interneto turinio prevencija.

Įvertinusi šias Tarnybos veiklos sritis korupcijos pasireiškimo tikimybės aspektu, Komisija identifikavo šioms sritims priskirtinus korupcijos rizikos veiksnius, t. y. nustatė priežastis, sąlygas, įvykius ir aplinkybes, dėl kurių, atliekant atitinkamą procedūrą, gali pasireikšti korupcijos rizika.

Tarnybos veiklos sritys ir jose egzistuojantys korupcijos rizikos veiksniai.

Istaigos veiklos sritys	Istaigos veiklos srities aktualumą antikorupcinio požiūriu lemty kriterijai														
	Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika	Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas	Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka ir atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti	Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu	Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo	Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija	Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų	Yra buvę bandymų, pažeidžiant teisės aktų nustatytą tvarką, paveikti valstybės ar savivaldybės įstaigos darbuotojus ar jų priimamus sprendimus	Išaiškinta korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų kitose panašias funkcijas atliekančiose valstybės ar savivaldybių įstaigose	Tobulintina valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos priežiūros sistema	Priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda	Nustatyta galiojanti tvarkos normų pažeidimų (pavyzdžiui, skirstant biudžeto lėšas, teikiant užsakymus bei priimant kitus sprendimus)	Valstybės ar savivaldybės įstaiga yra savarankiška biudžetinių asignavimų valdytoja	Valstybės kontrolė, Seimo kontrolieriai arba kitos kontrolės ar priežiūros institucijos nustatė šios valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos pažeidimų	Gauta kitos informacijos apie valstybės ar savivaldybės įstaigos veikloje egzistuojančias korupcijos apraiškas
Asmenų priėmimas į pareigas, skatinimo priemonių skyrimas, drausminės atsakomybės taikymas, atleidimas iš pareigų					✓						✓		✓		
Valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimas				✓		✓			✓				✓		

Viešųjų pirkimų inicijavimas, organizavimas, vykdymas ir kontrolė											√		√		
Turto įsigijimas, naudojimas ir realizavimas											√		√		
Elektroninių ryšių veikla vykdančių ūkio subjektų priežiūra		√		√	√	√							√		
Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo priežiūros vykdymas		√			√								√		
Pašto veikla vykdančių asmenų patikrinimai		√			√								√		
Aparatūros ir įrenginių patikrinimai		√			√								√		
Elektroninių ryšių išteklių skyrimas, naudojimo priežiūra		√		√	√	√							√		
Tinklų ir informacijos saugumas, žalingo interneto turinio prevencija		√			√	√							√		
Patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūra		√		√	√					√			√		√

Komisija iš sudaryto Tarnybos veiklos sričių sąrašo išrinko vieną sritį – patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūra. Komisijos pasirinkimą lėmė tai, kad keitėsi teisinis šios Tarnybos veiklos srities reglamentavimas, ataskaitiniu laikotarpiu buvo gautas vieno iš Tarnybos prižiūrimų

subjektų raštas, kuriame prašoma ištirti Laikų žymų formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1V-407 „Dėl Laikų žymų formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Laikų žymų formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašas) priėmimą įtariant, kad jis gali būti korupcinio pobūdžio. Šios srities pasirinkimą lėmė ir tai, kad elektroninio parašo priežiūros sritis (nuo 2016 m. liepos 1 d. sudaranti dalį patikimumo užtikrinimo paslaugų) nė karto Tarnyboje nebuvo vertinta korupcijos pasireiškimo tikimybės aspektu.

Tarnyba Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaigos ir įstaigos, atsakingos už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą paskyrimo“ nuo 2016 m. liepos 1 d. buvo paskirta patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros įstaiga (toliau – priežiūros įstaiga), taip pat įstaiga, atsakinga už nacionalinio patikimo sąrašo sudarymą, tvarkymą ir skelbimą. Tarnyba laikotarpiu nuo 2011 m. sausio 18 d. iki 2016 m. liepos 1 d. vykdė elektroninio parašo priežiūros institucijos funkcijas, kurios, kaip jau minėta, sudaro dalį patikimo užtikrinimo paslaugų. Pagal naująjį reguliavimą buvo išplėsta Tarnybos priežiūrinių paslaugų apimtis ir Tarnybos veikla šioje srityje apima ne tik elektroninio parašo, bet ir elektroninio spaudo ir interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų sudarymo, elektroninių laiko žymų sudarymo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo galiojimo patvirtinimo, elektroninio parašo ir elektroninio spaudo ilgalaikės apsaugos bei elektroninio registruoto pristatymo paslaugos vykdymo priežiūrą (visos kartu šios paslaugos yra vadinamos patikimumo užtikrinimo paslaugomis).

Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis patikimumo užtikrinimo paslaugų teikimą ir atitinkamai Tarnybos kaip priežiūros įstaigos, funkcijas, teises ir pareigas yra eIDAS reglamentas. Šio reglamento 17 straipsnio 3 dalyje nustatytas „Priežiūros įstaigos vaidmuo:

a) prižiūrėti paskiriančiosios valstybės narės teritorijoje įsisteigusius kvalifikuotus patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus siekiant ex ante ir ex post priežiūros veikla užtikrinti, kad tie patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ir jų teikiamos kvalifikuotos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitiktų šiame reglamente nustatytus reikalavimus;

b) vykdant ex post priežiūros veiklą, prireikus imtis veiksmų dėl paskiriančiosios valstybės narės teritorijoje įsisteigusių nekvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų, kai pranešama, kad tie nekvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ar jų teikiamos patikimumo užtikrinimo paslaugos tariamai neatitinka šiame reglamente nustatytų reikalavimų.“

eIDAS reglamento 17 straipsnio 4 dalyje nustatytos priežiūros įstaigos funkcijos:

- „a) bendradarbiauti su kitomis priežiūros įstaigomis ir teikti joms pagalbą pagal 18 straipsnį;*
- b) analizuoti 20 straipsnio 1 dalyje ir 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas atitikties įvertinimo ataskaitas;*
- c) informuoti kitas priežiūros įstaigas ir visuomenę apie saugumo ar vientisumo pažeidimus pagal 19 straipsnio 2 dalį;*
- d) vadovaujantis šio straipsnio 6 dalimi, teikti Komisijai ataskaitas apie savo pagrindinę veiklą;*
- e) vykdyti auditą arba reikalauti, kad atitikties vertinimo įstaiga atliktų kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų atitikties vertinimą pagal 20 straipsnio 2 dalį;*
- f) bendradarbiauti su duomenų apsaugos institucijomis, visų pirma, nepagrįstai nedelsiant jas informuojant apie kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų audito rezultatus kai tikėtina, kad buvo pažeistos asmens duomenų apsaugos taisyklės;*

g) patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams ir jų teikiamoms paslaugoms suteikti kvalifikacijos statusą ir jį panaikinti pagal 20 ir 21 straipsnius;

h) pranešti 22 straipsnio 3 dalyje nurodytai už nacionalinį patikimą sąrašą atsakingai įstaigai apie savo sprendimus suteikti arba panaikinti kvalifikacijos statusą, nebent ta įstaiga taip pat būtų priežiūros įstaiga;

i) patikrinti, ar priimtose ir teisingai taikomos nuostatos dėl nutraukimo planų tais atvejais, kai kvalifikuoti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai nutraukia savo veiklą, be kita ko, patikrinti, kaip informacija laikoma prieinama pagal 24 straipsnio 2 dalies h punktą;

j) reikalauti, kad patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjai ištaisytų šiame reglamente nustatytų reikalavimų vykdymo pažeidimus.“

Kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūra reglamentuota eIDAS reglamento 20 straipsnyje, kuriame nustatyta pareiga kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjams užtikrinti, kad jų veiklos auditą atliktų atitikties vertinimo įstaiga. Šios įstaigos parengta atitikties įvertinimo ataskaita turi būti pateikta priežiūros įstaigai, kuri gali pati bet kuriuo metu atlikti kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų auditą arba reikalauti, kad atitikties vertinimo įstaiga atliktų jų atitikties įvertinimą tų patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų lėšomis, siekiant patvirtinti, kad jie ir jų teikiamos kvalifikuotos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus. Vadovaujantis eIDAS reglamento 20 straipsnio 3 dalimi, priežiūros įstaiga turi teisę reikalauti, kad kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjas ištaisytų bet kuriuos šiame reglamente nustatytų reikalavimų vykdymo pažeidimus ir kai tas teikėjas to nepadaro, jei taikytina, per priežiūros įstaigos nustatytą laikotarpį, priežiūros įstaiga, atsižvelgdama visų pirma į tokių pažeidimų mastą, trukmę ir pasekmes, gali panaikinti to teikėjo arba pažeidimo paveiktų jo teikiamų paslaugų kvalifikacijos statusą.

Vadovaujantis eIDAS reglamento 21 straipsniu, priežiūros įstaiga tikrina, ar ketinančių pradėti teikti patikimumo užtikrinimo paslaugas asmenų pateikti dokumentai (pranešimas apie savo ketinimą kartu su atitikties vertinimo įstaigos parengta atitikties įvertinimo ataskaita) atitinka šiame reglamente nustatytus reikalavimus ir, jei priežiūros įstaiga padaro išvadą, kad patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjas ir jo teikiamos patikimumo užtikrinimo paslaugos atitinka reikalavimus, priežiūros įstaiga jam suteikia kvalifikuoto patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjo, o jo teikiamoms paslaugoms – kvalifikuotų patikimumo užtikrinimo paslaugų statusą ir ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pranešimo pateikimo pagal šio straipsnio 1 dalį dienos apie tai praneša 22 straipsnio 3 dalyje nurodytai įstaigai, kad būtų galima atnaujinti 22 straipsnio 1 dalyje nurodytus patikimumus sąrašus. Jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo dienos patikrinimas nebaigiamas, priežiūros įstaiga apie tai praneša patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjui, nuroydama vėlavimo priežastis ir laikotarpį, per kurį patikrinimas bus baigtas.

Nagrinėjamu ataskaitiniu laikotarpiu svarbus ir eIDAS reglamento 51 straipsnio 3 ir 4 dalys, kurios numato, kad

„3. Kvalifikuotus sertifikatus pagal Direktyvą 1999/93/EB išduodantis sertifikavimo paslaugų teikėjas kuo greičiau, bet ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d. priežiūros įstaigai pateikia atitikties įvertinimo ataskaitą. Kol nepateikiama tokia atitikties įvertinimo ataskaita ir priežiūros įstaiga baigia jos įvertinimą, tas sertifikavimo paslaugų teikėjas pagal šį reglamentą laikomas kvalifikuotu patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėju.“,

4. Jei kvalifikuotus sertifikatus pagal Direktyvą 1999/93/EB išduodantis sertifikavimo paslaugų teikėjas per 3 dalyje nurodytą laikotarpį priežiūros įstaigai nepateikia atitikties įvertinimo

ataskaitos, tas sertifikavimo paslaugų teikėjas pagal šį reglamentą nuo 2017 m. liepos 2 d. nelaikomas kvalifikuotu patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėju.“

Atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinant eIDAS reglamentą Tarnybai yra suteikti įgaliojimai vertinti patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų veiklą, sudaryti patikimą patikimumo užtikrinimo paslaugų sąrašą, įtraukti į šį sąrašą patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjus ar nevykdant nustatytų reikalavimų, išbraukti paslaugų teikėjus iš patikimo patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų sąrašo, apribojant paslaugų teikimo galimybes, konstatuotina, kad ši Tarnybos veiklos sritis atitinka KPI 6 straipsnio 4 dalyje nustatytus kriterijus – veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu bei pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Tarnybos veikla patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros srityje taip pat atitinka ir kitą kriterijų - daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, nes sprendimus dėl įrašymo į sąrašą, išbraukimo iš jo ir pan., Tarnyba priima nederindama šių savo veiksmų su kitomis institucijomis ir nereikia kitos valstybės institucijos patvirtinimo.

Komisija, peržiūrėjusi patikimumo užtikrinimo paslaugų teikimą reglamentuojančius teisės aktus, konstatuoja, kad eIDAS reglamentas ne visus klausimus detalai reglamentuoja, kai kurie klausimai paliekami valstybių narių ir priežiūros institucijos diskrecijai. Lietuvoje šiuo metu galioja Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymas, šio įstatymo pagrindu priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 2108 „Dėl Reikalavimų kvalifikuotus sertifikatus sudarantiems sertifikavimo paslaugų teikėjams, Reikalavimų elektroninio parašo įrangai, Kvalifikuotus sertifikatus sudarančių sertifikavimo paslaugų teikėjų registravimo tvarkos ir Elektroninio parašo priežiūros reglamento patvirtinimo“ patvirtinti Reikalavimai kvalifikuotus sertifikatus sudarantiems sertifikavimo paslaugų teikėjams, Reikalavimai elektroninio parašo įrangai, Kvalifikuotus sertifikatus sudarančių sertifikavimo paslaugų teikėjų registravimo tvarkos aprašas ir Elektroninio parašo priežiūros reglamentas. Šie teisės aktai nėra suderinami su eIDAS reglamentu, jie galioja tiek, kiek neprieštarauja eIDAS reglamentui. Siekiant panaikinti šį nesuderinamumą yra parengtas ir 2017 m. spalio 11 d. pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymas. Šiuo įstatymu siekiama reglamentuoti elektroninio parašo, elektroninio spaudo, elektroninės laiko žymos ir patikimumo užtikrinimo paslaugų teisinę galią, patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų ir naudotojų pareigas, kvalifikuotų elektroninio parašo, elektroninio spaudo ar interneto svetainės tapatumo nustatymo sertifikatų galiojimo sustabdymo ir galiojimo atšaukimo sąlygas ir tvarką, patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų priežiūrą, kiek to nereglamentuoja eIDAS reglamentas.

Taip pat šiuo metu galioja Asmenų registravimo sertifikatams gauti ir konsultavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1V-406 „Dėl Asmenų registravimo sertifikatams gauti ir konsultavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, taip pat Tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1V-408 „Dėl minimalios draudimo sumos kvalifikuotus sertifikatus sudarantiems sertifikavimo paslaugų teikėjams nustatymo“ (juo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo 12 straipsnio 3 dalies 2 punktu nustatyta, kad kvalifikuotus sertifikatus sudarančių sertifikavimo paslaugų teikėjų civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti ne mažesnė kaip 28 962 eurai vienam draudžiamajam įvykiui per metus), kurie iš dalies reglamentuoja santykius, kurie nėra reglamentuoti eIDAS reglamentu.

Tarnyba, siekdama užtikrinti, kad jos priimti teisės aktai neprieštarautų eIDAS reglamentui, kai kuriuos savo priimtus teisės aktus pripažino netekusiais galios: Laiko žymos formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašas buvo pripažintas netekusiu galios Tarnybos direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 1V-810 „Dėl Laiko žymos formavimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, Sertifikavimo paslaugų teikėjų akreditavimo reikalavimų ir tvarkos aprašas buvo pripažintas netekusiu galios Tarnybos direktoriaus 2016 m. liepos

25 d. įsakymu Nr. 1V-808 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. 1V-410 „Dėl sertifikavimo paslaugų teikėjų akreditavimo reikalavimų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, Reikalavimų elektroninio parašo tikrinimo procedūrai aprašas pripažintas netekusiu galios Tarnybos direktoriaus 2016 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 1V-809 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 19 d. įsakymo Nr. 1V-409 „Dėl Reikalavimų elektroninio parašo tikrinimo procedūrai aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

Atsižvelgiant į tai, kad kai kurie teisės aktai buvo panaikinti, o naujiems priimti būtinas Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo priėmimas ir įsigaliojimas, Komisija konstatuoja, kad šiuo metu yra susidariusi situacija, kai nėra išsamiai reglamentuotos Tarnybos funkcijos, teisės ir pareigos (pvz., susijusios su nekvalifikuotų paslaugų teikėjų priežiūra, jų teisėmis ir pareigomis, nėra nustatytos sankcijos, taikytinos už reglamento pažeidimus, nors tokia pareiga valstybėms narėms kyla iš eIDAS reglamento 16 straipsnio ir pan). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisija konstatuoja, kad Tarnybos vykdoma patikimumo paslaugų priežiūros veikla šiuo metu nėra detalčiai reglamentuota nei nacionaliniais, nei vidiniais Tarnybos teisės aktais, kas lemia didelę korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Komisija, peržiūrėjusi ataskaitiniu laikotarpiu Tarnyboje rengtus dokumentus, susijusius su patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūra, taip pat atsakingo struktūrinio padalinio susirašinėjimą el. paštu su kitais Tarnybos struktūriniais padaliniais, nustatė, kad visi raštai pasirašyti turinčių teisę tai atlikti asmenų, juose iš esmės prašoma informacijos, informuojama apie pasikeitusį teisinį reguliavimą, nurodomos asmenų pareigos ir pan., šie raštai suderinti su kitais Tarnybos struktūriniais padaliniais laikantis Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos vidaus darbo reglamente nustatytos tvarkos, atsižvelgiant į struktūrinių padalinių pateiktas pastabas. Atsižvelgiant į tai, Komisija daro išvadą, kad Tarnybos veiklos srityje, susijusioje su patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūra, veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę patikimumo užtikrinimo paslaugų priežiūros srityje, būtina pašalinti teisinio reguliavimo spragas (priėmus įstatymą, Tarnybos kompetencijai priskirtini teisės aktai turėtų būti priimti kaip galima greičiau).

Direktorius

Feliksas Dobrovolskis